

store Summer af Statskassen dertil. Naar det Øjeblik kommer, at Hedejelskabet ikke kan staa paa sine egne Ben — jeg tør ikke sige om det er Tilfældet nu, eller om det kan blive det senere — kan det ikke nytte, at Rigsdagen giver saa store Summer ud til dette Selskab, saa er det uhjælpe ligt; jeg antager, at der allerede nu maa siges at være ydet tilstrækkeligt. Der er gjort tilstrækkeligt fra Statens Side ved dette Selskabs Startning; kan det ikke staa paa sine egne Ben, maa denne Sag falde bort, hvis Selskabet ikke er levedygtigt. Der er dernæst som nævnt paa Landvæsenets Konto en Mængde Smaasummer, som det vilde være heldigt at komme bort fra. Jeg tror, det vilde være meget bedre at komme til nogle enkelte større Summer, jeg skal i denne Sammenhæng nævne et Selskab, som vi her i Landet have sat megen Pris paa, nemlig det kgl. danske Landhusholdnings selskab. Det er et Selskab, som man ikke kan nægte har gjort megen stor Gavn her i Landet og har taget Initiativet i mange Henseender, saa at vi, hver Gang der kommer rigtig Bevægelse i Landvæsenet kunne sige, at Bevægelsen kommer fra Landhusholdnings selskabet, og vi Landmænd skyldte dette Selskab megen Tak. Dette Selskab har altid været det første i Bevægelsen og har angivet den Retning, som vi andre skulde følge, men nu forekommer det mig, at der efterhaanden gør sig en Retning gældende til at lade dette Selskab saa mindre Betydning, end det hidtil har haft. Tidligere havde dette Selskab Landbrugskonfuldenter, men de ere tagne fra det. Jeg har aldrig kunnet forstaa hvorfor, medmindre Indenrigsministeriet vil blive et Slags Landhusholdnings selskab i Stedet for det nuværende. Det Budget for Landvæsenet, man nu ser her ligner mere en gros det Budget, man har ved en Landboforening end det, vi tidligere have været vant til at se paa Indenrigsministeriets Budget. Det vilde efter min Mening være langt heldigere, om flere af disse Summer f. Eks. 43,000 Kr. til Landbrugskonfuldenter og 5,000 Kr. til Understøttelser til Rejser i landøkonomiske Øjemed og flere andre af disse Summer, som til sammenlagte ville blive en meget stor Sum, blev givne til Landhusholdnings selskabet. Naar dette kunde paaregne en 50—60,000 Kroner om Aaret til Konfuldentarbejde, kunde det gøre megen Gavn. Ligeledes kunde man tænke sig, hvis der blev ydet større Bidrag til Landvæsenets Fremme, at der ogsaa blev ydet Bidrag til de 3 store Foreninger paa Sjælland, Fyn og i Sylland. Men i hvert

Fald er jeg overbevist om, at denne Udstylning af Summer, som her er sket, gavner Landbruget meget lidt, for ikke at sige intet, og at det vilde være ønskeligt at komme bort fra denne Vej og ind paa en Vej, hvor man anvendte de Summer, der nu ydes til Landvæsenet, paa en for dette mere nyttig Maade. Vi have allerede en Institution, som jeg er overbevist om gør megen Gavn. Enhver, der har set dens Virksomhed, maa være tilfreds dermed og maa erkende, at det er en Institution, som utvivlsomt har gavnet og hjulpet Landvæsenet overordentlig meget, og det er Landbohøjskolen. Der uddannes Forstvæsenkandidater, Landbrugskandidater, Havedbrugskandidater, Veterinærer o. s. v. vistnok paa en udmærket fyldestgørende Maade. Det er en stor Institution, som naturligtvis umulig kan være privat, Staten maa nødvendigvis tage den i sin Haand og altid have den i sin Haand, undersøge dens Forhold og prøve, om Institutionen er, som den skal være. Men vi mangle en anden Institution, som jeg er vis paa, at vi stadig har for Nar ville komme til at savne mere og mere. Det er en Institution, som i Righed med Landbohøjskolen aldeles ikke kan holdes vedlige ved det private Initiativ. Det er Stutterier. Det er noget, vi Landmænd ikke kunne undvære ret længe. Man taler nok om, at den jydsk Hest er gaaet frem, og at der er udmærkede Heste i Sylland, men der er ogsaa saa mange Køster i Sylland, der udtale, at der er meget store Fejl ved Hesteavl i Sylland, og at hvis det bliver ved at gaa, som det gaar nu, at man kun fremhjælper den ved Præmier og lignende, kan der være stor Fare for, at vor Hesteavl ingenlunde gaar saaledes frem, som den burde. Men der er andre Egne, jeg kan nævne Sjælland og Fyn, hvor vor Hesteavl staar saa ynkelig og daarlig, at den næsten ikke kan være daarligere, end den er, og der er ikke Tale om at saa den bragt frem. Formuerne og Forholdene i det hele ere for smaa hos os til, at vi i Righed med hvad der sker i England, kunne tænke os Stutterier anlagte i det store ved private Midler. Vi maa ønske og haabe, at Staten en Gang vil gaa dertil, og jeg vil derfor ved denne Lejlighed udtale det Ønske, at vi maa komme bort fra de Smaasummer, som her udgives i forskellige Retninger og samle dem til Støtte for en virkelig ordentlig Institution, som vil kunne give Resultater, hvoraf Landvæsenet virkelig kan have Gavn.

Det næste Punkt, jeg gerne i Korthed vil omtale, vedrører Sorø Akademi. Der forekommer det mig, at noget lignende gør sig gældende som med Hensyn til Land-